

7. Sidorova I. S., Strebkova D. V., Naumenko I. V. (2023) Orhanizatsiia tvorchoi vzaiemodii vykladacha, kontsertmeistera i studenta u protsesi osvoinnia vokalno-khorovykh dystsyplin. [Organization of creative interaction of the teacher, concertmaster and student in the process of mastering vocal and choral disciplines]. *Innovatsiina pedahohika «Helvetika»* publishing house, Odesa. Vol. 57. Volume 2. S. 137-141. URL : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/57/part_2/27.pd [in Ukrainian].
8. Teoriia i praktyka akompanementu : navchalno-metodychnyi posibnyk do kursu «Kontsertmeisterskyi klas» ta «Osnovy pratsi v studii» dlia studentiv mystetskykh spetsialnostei (2018). [Theory and practice of accompaniment: educational and methodical guide to the course «Concertmaster's Class» and «Fundamentals of work in the studio» for students of art majors] / uklad. : I. H. Stotyka, E. A. Vlasenko, YA. V. Sopina, O. V. Stotyka / zah. red Stotyky I. H. Melitopol : MDPU. 127 s. [in Ukrainian].
9. Iutsevych Yu. Ye. (2003) Muzyka : slovnyk-dovidnyk muzychnykh terminiv. [Music : a dictionary-reference of musical terms]. Ternopil. 404 s. [in Ukrainian].
10. Gioseffo Zarlino (1989) Theorie des Tonsystems: das erste und zweite Buch der «Institutioni harmoniche» (1573), aus dem Italienischen übersetzt, mit Anmerkungen, Kommentaren und einem Nachwort versehen von Michael Fend. Frankfurt am Main. [Theory of the tonal system: the first and second books of the «Institutioni harmoniche» (1573), translated from Italian, with notes, comments and an afterword by Michael Fend]. New York : P. Lang. 132 p. [in German].
11. Sidorova Iryna, Smolina Olha, Khomiakova Olha Andriichuk Petro, Romaniuk Lesia (2022) Introduction of the latest teaching practices and development of the educational process in the field of culture and art: the experience of EU countries. *Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación*. Volumen 16, №2. Abril-junio, P. 70-81. URL : <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.4>

I. Naumenko, D. Strebkova. Professional activity of the concertmaster: historical aspect

The article highlights the essence of the concept of a concertmaster, examines the ways of becoming a concertmaster's professional activity, characterizes the main qualities of this profession in the context of the modernization of music-pedagogical education. It was found that concertmaster activity is an integral component of musical education. Emphasis is placed on the uniqueness of the concertmaster, which is manifested in his ability to accompany performers of various formations, in particular soloists (vocalists, instrumentalists), vocal or instrumental ensembles, choral groups. The historical stages of the evolution of the concertmaster's activity have been studied. It is noted that the art of accompaniment on musical instruments appeared at a time when rhythmic beats accompanied the ritual dances and songs of primitive peoples. Accompaniment on various musical instruments arose from the musician's improvisational abilities. The art of accompaniment was seen as the ability to improvise on any instrument, which ensured a certain professional versatility. In modern music pedagogy, moral qualities, a broad cultural outlook, communicativeness, psychological intuition, mutual assistance, partnership creativity stand out among the qualitative personal characteristics of a concertmaster. Among the professional qualities of a concertmaster are thorough musical and theoretical knowledge, the presence of pedagogical and musical abilities, the development of skills and abilities in the methodological and performing spheres, mastery of the performance of a musical piece, psychological and pedagogical readiness, consistency in the performance of one's part with the part of the soloist. Interrelationships between accompanist-pedagogical, accompanist, creative and performing activities are determined. Special importance is attached to the psychological component of the concertmaster's professional activity. It is noted that his psychological readiness has a significant impact both on the success of the work process in various forms of creative collaboration, the coherence of the performance of the artistic product, and on the culminating moment, namely, the concert performance.

Key words: accompanist, professional activity, accompanying art, pianistic skills, performing skills.

УДК 796.011.3.015

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2024.97.23>

Новік С. М., Шостак Є. Ю., Момот О. О., Зайцева Ю. В.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ СПОРТИВНИХ ІГОР

У статті детально розглядаються основні принципи та методики викладання спортивних ігор, які займають значуще місце в структурі фізичного виховання дітей. Особлива увага приділяється аналізу літератури та практичних підходів, які висвітлюють важливість інтеграції спортивних ігор з елементами різноманітних видів спорту, включаючи плавання, футбол, волейбол, гімнастику, баскетбол, легку атлетику та туризм, у комплексну програму фізичного виховання. Такий інтегрований підхід не лише сприяє всебічному фізичному розвитку дітей, але й відіграє критичну роль у формуванні їх соціальних навичок, психологічної стійкості та моральних цінностей. Інкорпорація елементів різних спортивних дисциплін забезпечує різноманітність навчального процесу, робить його більш захоплюючим та мотивуючим для дітей, а також дозволяє виявити та розвинути їхні індивідуальні здібності та інтереси. Використання спортивних ігор як засобу фізичного виховання також сприяє вихованню важливих життєвих навичок, таких як командна взаємодія, лідерство, відповідальність, а також здатність до швидкого прийняття рішень і адаптації до змінних умов. Це формує у дітей високий рівень самоорганізації та самоконтролю, що є необхідними якостями для успішної соціальної адаптації.

Викладання спортивних ігор базується на систематичному підході, що включає стройові вправи для формування дисципліни, загальнорозвиваючі вправи для підготовки м'язової системи та спеціалізовані вправи для розвитку конкретних навичок і здібностей. Особлива увага приділяється методом дозування фізичного навантаження, розвитку гнучкості, координації, швидкості та витривалості. Значущість статті полягає в акцентуванні на потребі адаптації ігрової діяль-

ності до індивідуальних особливостей дітей, врахуванні їх вікових та фізичних можливостей. Висвітлення теоретико-методичних аспектів викладання спортивних ігор сприяє розробці ефективних програм фізичного виховання, здатних забезпечити гармонійний розвиток молодого покоління та підготовку їх до активного та здорового способу життя.

Ключові слова: теоретичні основи, методичні основи, спортивні ігри, методика викладання, система фізичного виховання.

У сучасному світі, де динамічний розвиток суспільства визначає нові вектори розвитку освітньої системи, особлива увага приділяється фізичному вихованню як невід'ємній частині формування здорової, гармонійно розвинутої особистості. В цьому контексті теоретико-методичні основи викладання спортивних ігор набувають особливого значення, оскільки ігрова діяльність є одним з найефективніших засобів фізичного виховання, сприяє всебічному розвитку дітей та юнацтва.

Спортивні ігри відіграють ключову роль у процесі фізичного виховання, оскільки охоплюють широкий спектр природних рухів, що сприяє комплексному впливу на фізичний та психічний розвиток особистості. Вони не лише формують необхідні рухові навички та вміння але й сприяють соціалізації, розвитку командної взаємодії та вихованню важливих моральних та вольових якостей. Актуальність спортивних ігор як методичного інструментарію фізичного виховання посилюється в умовах модернізації освітньої системи України, де передусім стоїть завдання формування творчої, фізично активної та соціально відповідальної молоді. Вони є ефективним засобом досягнення високого рівня фізичної підготовленості, розвитку рухових якостей, таких як спритність, сила, витривалість, гнучкість, а також здатності до швидкої адаптації та прийняття рішень у динамічних умовах.

Організація та методика викладання спортивних ігор вимагає від педагогів не лише глибокого розуміння їх виховного потенціалу але й вміння адаптувати ігрову діяльність до індивідуальних особливостей дітей, створення умов для їх творчого та фізичного самовираження. Це стосується як вибору ігор, так і методів їх проведення, з огляду на вікові, психофізичні особливості учасників та специфіку навчального середовища. Стратегічна лінія розвитку освітньої системи, спрямована на розкриття й реалізацію істинного потенціалу особистості, знаходить своє втілення у застосуванні спортивних ігор як засобу формування сучасного покоління, здатного до саморозвитку, творчості та активної життєвої позиції. В цьому контексті спортивні ігри виступають не лише як інструмент фізичного виховання але й як важливий елемент соціальної адаптації, здатний забезпечити гармонійний розвиток особистості у складному та змінному світі.

Видатні психологи та педагоги, такі як Л.С. Виготський, Д.Б. Ельконін, О.М. Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн, сформулювали ключові тези щодо значення гри у формуванні особистості. Вони підкреслюють, що гра є не лише формою активного відпочинку або способом фізичного розвитку, але й засобом соціалізації, механізмом засвоєння соціального досвіду, структурною моделлю поведінки, через яку індивід оволодіває дійсністю та навичками міжособистісного спілкування. Центральна ідея, яка пронизує праці згаданих вчених, полягає в тому, що вирішальну роль у засвоєнні суспільного досвіду відіграє сама людина, її активність та характер взаємодії з навколишнім середовищем. Гра як така є інструментом, що дозволяє особистості не лише адаптуватися до існуючих соціальних умов, але й активно впливати на них, формуючи власні стратегії поведінки та вирішуючи життєві завдання.

Використання спортивних ігор в системі фізичного виховання в Україні становить основу для оздоровчих, освітніх і виховних завдань, сприяючи фізичному, психічному та соціальному розвитку молоді. Ці ігри, що поєднують традиції з інноваціями, розвивають фізичні якості та рухові здібності, виховуючи при цьому ініціативність та творчість. Сучасні виклики вимагають адаптації викладання спортивних ігор, з огляду на зміни в їх змісті та формах, підкреслюючи роль ігор у залученні до активного способу життя. Важливість спортивних ігор у формуванні особистості, яку підкреслювали видатні педагоги, зокрема Василь Сухомлинський, полягає в їх здатності відкривати дітям світ, сприяти соціальній адаптації та розвитку високих моральних якостей. Так, спортивні ігри в сучасному педагогічному процесі в Україні виступають не тільки як засіб фізичного розвитку, а й як ефективний інструмент соціалізації та формування цілісної особистості, вимагаючи від вчителів фізкультури глибокого розуміння їх виховного потенціалу та креативності в підходах до викладання.

Принципи педагогіки та психології, що лежать в основі викладання спортивних ігор, підкреслюють необхідність глибокого розуміння педагогічних завдань, анатоμο-фізіологічних та психологічних особливостей дітей, а також методики проведення ігор та створення відповідних санітарних умов. Педагогічна діяльність у цій сфері вимагає від вчителів, тренерів, та інших керівників знань та умінь, які дозволяють використовувати ігрову діяльність як ефективний засіб розвитку та виховання.

Одним із ключових аспектів ефективності спортивних ігор є адаптація до вікових особливостей дітей. Це вимагає від педагогів здатності правильно вибирати ігри, які відповідають не тільки фізичній підготовленості, але й інтересам та розвитковим потребам дітей різних вікових груп. Такий підхід дозволяє забезпечити максимальну залученість та мотивацію учасників, сприяючи досягненню визначених виховних та розвиваючих цілей. Розробка методик викладання спортивних ігор вимагає від педагогів врахування багатьох факторів, включаючи педагогічні цілі, що стоять за кожною грою, вікові та індивідуальні особливості дітей, а також умови, в яких проводиться ігрова діяльність. Педагог повинен бути здатний організувати ігровий

процес таким чином, щоб він сприяв не лише фізичному, але й психічному та соціальному розвитку дітей, виховуючи в них високі моральні якості, такі як доброта, чутливість, уміння співпрацювати та долати труднощі [1].

Враховуючи сучасні тенденції у сфері фізичного виховання, можна стверджувати, що спортивні ігри є невід'ємною частиною освітнього процесу, яка вимагає від педагогів не тільки високої професійної майстерності, але й креативності, здатності інноваційно підходити до організації ігрової діяльності. Такий підхід дозволяє використовувати спортивні ігри як ефективний засіб розвитку та виховання, відповідаючи сучасним вимогам та викликам.

Теоретико-методичні основи викладання спортивних ігор вимагають від педагогів не лише знання та розуміння сутності ігрової діяльності, але й уміння ефективно керувати процесом гри, забезпечуючи досягнення визначених освітніх, виховних та оздоровчих цілей. Центральне місце в цьому процесі займає здатність керівника стимулювати активність, самостійність та творчу ініціативу учасників, що вимагає глибокого розуміння психології гри та індивідуальних особливостей дітей.

Ефективне керівництво спортивними іграми залежить від здатності педагога адекватно дозувати фізичне навантаження, адаптувати інтенсивність ігрового процесу для уникнення перевтоми, враховуючи її відмінності від звичайних фізичних вправ. Використання методів корекції, як-от зміни тривалості гри чи правил, сприяє підтримці інтересу учасників та оптимального рівня навантаження. Ключовими є навички аналізу ігрових ситуацій, вчасного виявлення та корекції помилок, що вимагає від керівника глибокого розуміння ігрового процесу та вміння навчати через гру. Завершення ігор вимагає особливої уваги до підведення підсумків, акценту на позитивному досвіді та конструктивної оцінки, що формує в учасників відчуття власної значущості та сприяє розвитку командного духу.

Таким чином, теоретико-методичні основи викладання спортивних ігор охоплюють широкий спектр знань та умінь, від психології і педагогіки до фізіології та методики фізичного виховання. Цілісний підхід до керівництва ігровою діяльністю, що включає стимулювання активності, регулювання фізичного навантаження, виправлення помилок та аналіз ігрових дій, сприяє ефективному розвитку фізичних, морально-вольових, соціальних та творчих якостей учасників.

Викладання спортивних ігор у фізичному вихованні дітей вимагає від педагогів глибокого розуміння освітніх, виховних, та оздоровчих завдань, а також адаптації ігрового процесу до цих завдань. Програма тренувань, що включає підготовчу, основну та заключну частини, покликана забезпечити ефективний розвиток фізичних якостей, технічних навичок та волі до перемоги, враховуючи фізичне та емоційне навантаження і індивідуальні особливості учасників. Педагогічний процес об'єднує ігри різної рухливості та складності для зосередження уваги, підготовки до активності, розвитку специфічних навичок, а також активного відпочинку та релаксації після інтенсивних навантажень, сприяючи зміцненню командного духу [5].

Ефективне викладання спортивних ігор, які інтегрують елементи різних видів спорту, в тому числі баскетболу, стає ключовою складовою в сучасній системі фізичного виховання, спрямованій на комплексний розвиток дітей. Такий підхід не тільки сприяє підвищенню фізичної активності, але й виховує уміння працювати в команді, розвиває стратегічне мислення, спритність та швидкість реакції. Враховуючи це, програма тренувань включає стройові вправи для формування дисципліни та організованості, загальнорозвиваючі вправи для активізації основних м'язових груп, а також спеціалізовані вправи, які безпосередньо відтворюють техніку та елементи гри в баскетбол. Особлива увага приділяється ЗРВ у парах та роботі з м'ячем, що сприяє розвитку взаємодії та взаємодопомоги між дітьми. Організація та методика проведення таких ігор вимагає від педагогів не тільки глибоких знань у галузі фізичної культури, але й креативного підходу, здатного мотивувати дітей та підтримувати їх інтерес до занять, тим самим відкриваючи перед ними широкі можливості для гармонійного розвитку і виховання здорового способу життя.

Викладання спортивних ігор з елементами волейболу в системі фізичного виховання спрямоване на розвиток дітей, забезпечуючи їх не лише специфічними навичками для гри у волейбол, але й загальною фізичною підготовкою. Програма включає стройові вправи для формування дисципліни та командної взаємодії, а також загальнорозвиваючі вправи, що активізують основні м'язові групи та підвищують рівень фізичної підготовленості. Спеціалізовані вправи фокусуються на волейбольних техніках та розвитку фізичних якостей, важливих для гри. Підхід до тренувань передбачає індивідуалізацію, врахування фізичних та вікових особливостей учнів, а також створення мотивуючого навчального середовища.

Гандбол, як інтенсивна командна гра, вимагає від учасників високого рівня фізичної підготовки, стратегічного мислення та вміння швидко приймати рішення в динамічних ігрових ситуаціях, що робить його цінним інструментом у системі фізичного виховання. Методика викладання гандболу передбачає поетапне введення учнів у правила та основи гри, від простих до складних елементів, з подальшим акцентом на розвитку індивідуальних і командних тактичних навичок. На початковому етапі зосередження уваги на основних технічних елементах, таких як передача та прийом м'яча, ведення м'яча, удари по воротах, дозволяє закласти міцну основу для подальшого вдосконалення ігрових навичок.

У сучасній педагогіці фізичного виховання значну роль відіграють спортивні ігри з елементами легкої атлетики, які сприяють комплексному розвитку дитини, включаючи фізичне та психологічне здоров'я. Викладання цих ігор потребує від педагогів не тільки фахових знань, але й уміння інтегрувати ігрові елементи

в тренувальний процес, адаптуючи його до потреб учнів. Реалізація такого підходу включає виконання стрийових та загальнорозвиваючих вправ, спрямованих на активізацію м'язової системи та підготовку до спеціалізованих вправ з легкої атлетики, які вдосконалюють техніку, швидкість, витривалість та координацію. Використання гімнастичних приладів та набивних м'ячів робить заняття більш різноманітними, а робота в парах розвиває соціальні навички, що є ключовим для виховання. Систематичне навчання спортивних ігор з елементами легкої атлетики відкриває перед дітьми широкі можливості для гармонійного розвитку, виховання здорового способу життя та стимулює інтерес до фізичної активності [2,6].

Викладання спортивних ігор з елементами футболу та гімнастики у фізичному вихованні має на меті всебічний розвиток дітей, формування фізичних, технічних, тактичних навичок, а також виховання командного духу, волі до перемоги і здатності до швидкої адаптації в різних ігрових ситуаціях. Програма включає цілеспрямовану підготовку, яка починається зі стрийових вправ для формування дисципліни, уваги та взаємодії між учасниками. Загальнорозвиваючі вправи (ЗРВ) у русі, спрямовані на підвищення рівня фізичної підготовленості, включають різноманітні форми ходьби, бігу, стрибків, а також вправи на розвиток гнучкості, рівноваги та координації. Вправи для розвитку швидкості, як човниковий біг або оббігання стійок, спрямовані на підвищення швидкісних якостей та реакції, що є ключовими для успішної гри в футбол.

У контексті спортивних ігор з елементами гімнастики важливе місце займають вправи на гнучкість, рівновагу, акробатичні елементи та робота з гімнастичними приладами. Це сприяє розвитку фізичної гнучкості, сили, витривалості та координації, а також стимулює творчу активність і самовираження дітей. Заняття з спортивними іграми, що інтегрують елементи футболу та гімнастики, мають бути плановано таким чином, щоб забезпечити поступовий перехід від простих до складних вправ, відповідно до вікових особливостей дітей та рівня їх фізичного розвитку. Це дозволить максимально реалізувати потенціал кожної дитини, сприяти її гармонійному розвитку і підготувати до активного та здорового способу життя.

Викладання спортивних ігор з елементами плавання та туризму є значущою частиною сучасної програми фізичного виховання, спрямованої на формування у дітей не лише фізичних, але й специфічних навичок, необхідних для занять водними видами спорту та туристичною діяльністю. Програма спортивних ігор з елементами плавання включає вправи на суші, які імітують рухи, характерні для плавання кролем, брасом, батерфляєм та комплексного плавання. Загальнорозвиваючі вправи (ЗРВ) на суші, такі як махи руками, нахили та присіди, сприяють підготовці м'язів до специфічних навантажень, а спеціальні вправи на імітацію гребкових рухів допомагають розвитку відповідної техніки та координації [3].

Спортивні ігри з елементами туризму зосереджуються на розвитку навичок, які мають важливе значення в туристичній діяльності, включаючи різноманітні види ходьби та бігу, вправи для верхніх кінцівок та тулуба, а також вправи на розвиток спритності, рівноваги та силові вправи. Ці заняття сприяють формуванню у дітей вміння орієнтуватися в навколишньому середовищі, розвитку м'язової сили, витривалості та координації. Важливим аспектом викладання спортивних ігор з елементами плавання та туризму є не лише фізична підготовка, але й виховання любові до водних видів спорту та активного туризму, розвиток у дітей почуття відповідальності, вміння працювати в команді, а також навичок самостійності та самозбереження. Організований та систематичний підхід до викладання цих ігор дозволяє реалізувати потенціал кожної дитини, сприяючи її всебічному розвитку та підготовці до активного та здорового способу життя [4].

Висновки. Теоретико-методичні основи викладання спортивних ігор у системі фізичного виховання займають ключове місце в формуванні гармонійно розвиненої особистості. Вони сприяють не лише фізичному здоров'ю дітей, але й розвитку їхніх соціальних, емоційних та когнітивних навичок. Інтеграція елементів різних видів спорту, таких як плавання, футбол, гімнастика, та інших активностей, в спортивні ігри дозволяє зробити навчальний процес не тільки корисним, але й захоплюючим для дітей. Систематичний та варіативний підхід до викладання, адаптація до індивідуальних особливостей учнів, а також поєднання розваги з навчанням є ключовими елементами успішної реалізації програми спортивних ігор. Таким чином, спортивні ігри стають ефективним засобом всебічного розвитку дітей, виховання здорового способу життя та підготовки їх до активної соціальної участі.

Використана література:

1. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту) : навчальний посібник. Вінниця : Планер, 2014. 616 с.
2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни «Теорія і методика викладання спортивних ігор» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура). Одеса : Університет Ушинського, 2022. 36 с.
3. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним ігра : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Астон, 2012. 124 с.
4. Рухливі ігри та методика їх викладання : навчально-методичні рекомендації / І. О. Бичук, Р. Б. Іваніцький, О. В. Валькевич, Ю. Ю. Цюпак. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 64 с.
5. Рухливі та спортивні ігри з методикою навчання : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної, та заочної форм навчання / уклад. О. В. Радченко. Луцьк : Луцький НТУ, 2020. 116 с.
6. Шостак С. Ю., Момот О. О., Новік С. М. Теорія і методика викладання легкої атлетики: навч.-метод. посіб. Полт. нац. пед. ун-тет імені В. Г. Короленка. Полтава : Сімон, 2020. 132 с.

References:

1. Kostiukovich V. M. (2014) Teoriia i metodyka sportyvnoi pidhotovky (na prykladi komandnykh ihrovykh vydiv sportu): navchalnyi posibnyk. [Theory and methods of sports training (on the example of team game sports) : study guide]. Vinnytsia : Planer. 61 s. [in Ukrainian].
2. Metodichni rekomendatsii dlia provedennia praktychnykh zaniat ta orhanizatsii samostiinoi roboty z dystsyplyny «Teoriia i metodyka vykladannia sportyvnykh ihor» dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity za pershyim (bakalavrskym) rivnem spetsialnosti 014 Serednia osvita (Fizychna kultura) (2022). [Methodological recommendations for conducting practical classes and organizing independent work in the discipline "Theory and methods of teaching sports games" for students of higher education at the first (bachelor's) level of specialty 014 Secondary education (Physical culture)]. Odesa : Universytet Ushynskoho. 36 s. [in Ukrainian].
3. Naumchuk V. I. (2012) Teoretyko-metodychni osnovy navchannia sportyvnyim iham : navch.-metod. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. [Theoretical and methodological foundations of teaching sports games : teaching method. manual for students higher education closing]. Kyiv : Aston. 124 s. [in Ukrainian].
4. Rukhlyvi ihry ta metodyka yikh vykladannia : navchalno-metodychni rekomendatsii (2018). [Movement games and their teaching methods: teaching and methodical recommendations] / I. O.Bychuk, R. B. Ivanitskyi, O. V.Valkevych, Yu. Iu.Tsiupak. Lutsk : Vezha-Druk. 64 s. [in Ukrainian].
5. Rukhlyvi ta sportyvni ihry z metodykoiu navchannia: konspekt lektsii dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity dennoi, ta zaochnoi form navchannia (2020). [Movement and sports games with teaching methods: a synopsis of lectures for applicants of the first (bachelor) level of full-time and correspondence forms of higher education] / uklad. O. V.Radchenko. Lutsk : Lutskiy NTU. 116 s. [in Ukrainian].
6. Shostak YE. YU., Momot O. O., Novik S. M. (2020) Teoriya i metodyka vykladannya lehkoyi atletyky. [Theory and methods of teaching athletics] : navch.-metod. posib. Polt. nats. ped. un-tet imeni V. H. Korolenka. Poltava: Simon. 132 s. [in Ukrainian].

S. Novik, Ye. Shostak, O. Momot, Yu. Zaitseva. Theoretical and methodological basis of teaching sports games.

The article examines in detail the main principles and methods of teaching mobile games, which occupy a significant place in the structure of physical education of children. Particular attention is paid to literature analysis and practical approaches that highlight the importance of integrating movement games with elements of various sports, including swimming, football, volleyball, gymnastics, basketball, athletics and tourism, into a comprehensive physical education program. Such an integrated approach not only contributes to the comprehensive physical development of children, but also plays a critical role in the formation of their social skills, psychological resilience and moral values. Incorporation of elements of different sports disciplines provides variety of the educational process, makes it more exciting and motivating for children, and also allows to discover and develop their individual abilities and interests. The use of mobile games as a means of physical education also promotes the development of important life skills such as teamwork, leadership, responsibility, as well as the ability to make quick decisions and adapt to changing conditions. This forms a high level of self-organization and self-control in children, which are necessary qualities for successful social adaptation.

The teaching of mobile games is based on a systematic approach, which includes training exercises for the formation of discipline, general developmental exercises for the preparation of the muscular system and specialized exercises for the development of specific skills and abilities. Special attention is paid to methods of dosage of physical load, development of flexibility, coordination, speed and endurance. The importance of the article lies in the emphasis on the need to adapt play activities to the individual characteristics of children, taking into account their age and physical capabilities. Highlighting the theoretical and methodological aspects of teaching mobile games contributes to the development of effective physical education programs capable of ensuring the harmonious development of the young generation and preparing them for an active and healthy lifestyle.

Key words: theoretical foundations, methodical foundations, mobile games, teaching method, system of physical education.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2024.97.24>

Ольшанський Д. В.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТІ

У статті висвітлено проблему формування професійних якостей журналістів у навчальному процесі з англійської мови, який є важливим компонентом професійної підготовки фахівців. З аналізу нормативних документів, чинних досліджень, які стосуються визначеної проблеми та з огляду на положення компетентнісного підходу окреслено якості фахівця, які підлягають формуванню у професійній підготовці. Автор обґрунтовує умови ефективного формування професійних якостей журналістів в аудиторній та самостійній роботі студентів відповідної спеціальності. Серед цих умов зазначено використання англійськомовних ресурсів Інтернет, присвячених питанням етичних та правових норм журналістики, здійснення аналізу професійної діяльності та здобутків видатних журналістів – знакових постатей англійськомовного медіапростору. Також вказується на необхідність організації умов навчання, які будуть максимально сприятливими для формування важливих якостей журналіста – широкого кругозору, освіченості, допитливості та критичного мислення; включення тематики, присвяченої глобальним проблемам та викликам людства та нашої країни, а також формування громадянського суспільства, усвідомлення студентами демократичних та ліберальних цінностей, патріотизму та європейських перспектив нашої країни. Також у статті наголошується на необхідності